

ANGLICIZMI U UNIVERZITETSKIM UDŽBENICIMA EKONOMIJE

Neosporna je činjenica da su anglicizmi rasprostranjeni u opštem leksičkom fondu, pa i u stručnoj terminologiji, uključujući i jezik koji se koristi u udžbenicima visokoškolskih ustanova. Cilj ovoga rada je da se ispita u kojoj meri i na koji način engleski jezik utiče na formiranje rečnika u oblasti ekonomije. U univerzitetским udžbenicima zabeleženi su primeri ekonomskih termina i terminološke upotrebe leksema iz opšteg leksičkog fonda, poreklom iz engleskog jezika, kao i one lekseme koje su preko engleskog jezika ušle u srpski. Analizirane su njihove tvorbeno-morfološke osobine kako bi se utvrdilo u kojoj meri su pojedini modeli produktivni. Takođe je procenjena uspešnost adaptacije anglicizama da bi se ustanovilo da li je, i pod kojim uslovima, njihova upotreba opravdana.

Cljučne reči: anglicizmi, termini, terminologija, srpski jezik, engleski jezik.

1. UVOD

Engleski jezik je postao prvi jezik međunarodne komunikacije, a prisutan je i u naučnim i stručnim oblastima. Njegovo prisustvo i uticaj su očigledni i u oblasti ekonomije. Propagandni materijali, formulari i natpisi u bankama i sličnim institucijama, kao i rubrike o ekonomiji u dnevnim novinama i stručnim časopisima to i potvrđuju. Ovakva situacija nas je navela da ispitamo uolikoj meri se to primećuje i u univerzitetским udžbenicima.

Potrebno je da na početku definišemo termine koje ćemo koristiti. U *Rečniku srpskohrvatskog književnog jezika* (2007) anglicizam je definisan kao „osobenost engleskog jezika, reč ili izraz preuzet iz engleskog jezika”. *Collins English Dictionary* (1992) pod anglicizmom smatra „reč, frazu ili idiom svojstven engleskom jeziku”. S obzirom na veoma veliki i raznoliki uticaj engleskog jezika u poslednje dve decenije, pojam anglicizma dobija šire značenje. Tako *Shorter Oxford English Dictionary* (2007) pod anglicizmom podrazumeva imitaciju ili podršku svega što je englesko. S obzirom na to da se bavimo proučavanjem jezika usvojicemo sledeću definiciju:

„Pod terminom anglicizam [...] podrazumevaju se dve vrste jezičkih jedinica: u uobičajenom značenju termina, anglicizam predstavlja opštu reč ili vezanu morfemu (tj. prefiks ili sufiks) iz engleskog jezika koja se upotrebljava u srpskom (npr. bodibilder, eks-), s različitim stepenom integrisanosti u njegov sistem. Ali, u ponešto neuobičajenom značenju termina, anglicizam čini i reč, sintagma ili rečenica u srpskom jeziku čija upotreba odražava i/ili sledi normu engleskog jezika – ortografsku, fonološku, gramatičku, semantičku ili pragmatičku (npr. kratka priča, podignuti sankcije, Mogu li da vam pomognem?)” (Prčić, 2005, 59).

Pod neologizmom podrazumevamo one reči koje su u novije vreme ušle u leksički sistem jezika (Stevenson, 2007), a posledica su leksičke praznine koja može biti trenutna ili stalna (Savić, 1984, 162). Trenutna nastaje kada pojedinac ne može da se seti neke reči, a stalna kada novi predmet ili pojava treba da se imenuje. Međutim, neologizam ne mora da bude uslovljen pojavom nove realije. Ponekad se već postojeća realija počne nazivati novim imenom, što je karakteristično, na primer, za pomodnu upotrebu reči engleskog porekla, posebno u bivšim istočnoevropskim zemljama: *menadžer* se koristi umesto reči *upravnik*, *biznis* umesto reči *posao* i sl. Ponekad neologizmi mogu da budu semantičke prirode, tj. jedna reč svoje postojeće značenje proširi na novo, često metaforično, što predstavlja jednu od kreativnih pojava u jeziku (Injac, 2003, 138). Ako se neologizmom smatra termin koji podrazumeva novu reč ili reč koja je dobila novo značenje (Stojičić, 2006, 15) onda sve anglicizme možemo da smatramo neologizmima.

S obzirom na to da se u ovom radu bavimo anglicizmima u oblasti ekonomije, potrebno je da definišemo reč ‘termin’. Termin je reč ili fraza koja se koristi da se precizno definiše određeni entitet ili disciplina (Stevenson, 2007), da se imenuju i definišu specijalne realije i naučni pojmovi u stručnim terminološkim sistemima i imenuju oruđa i objekti različitih praktičnih radnji. Termin funkcionise u zatvorenim terminološkim sistemima naučnih i drugih specijalizovanih oblasti (Injac, 2003, 144).

Cilj ovoga rada je da se ispita u kojoj meri i na koji način engleski jezik utiče na formiranje rečnika u oblasti ekonomije, i kako se to odražava na univerzitetske udžbenike. U tu svrhu istražili smo udžbenike za marketing, menadžment, bankarstvo i osiguranje (v. Izvori) i zabeležili anglicizme. Korpus sačinjavaju primeri koji nisu obuhvaćeni *Velikom rečnikom stranih reči i izraza* I. Klajna i M. Šipke. Kao referentni rečnik novijih anglicizama poslužio je *Rečnik novijih anglicizama* (Vasić, Prčić, Nejgebauer, 2001), a za terminološke pojmove *Rečnik bankarstva i finansija* (Simurdić, 2006).

U ovom radu zabeleženi su primeri ekonomskih termina i terminološke upotrebe leksema koje su poreklom iz engleskog jezika kao i one koje su pre-

ko engleskog ušle u srpski da bi se procenila uspešnost adaptacije anglicizama u ovoj fazi procesa; ustanovilo da li i pod kojim uslovima je njihova upotreba opravdana; da bi se opisali tvorbena-morfološke osobine anglicizama i da bi se utvrdilo u kojoj meri se može pratiti produktivnost pojedinih tvorbenih modela.

2. ORTOGRAFSKA ADAPTACIJA

Prilikom preuzimanja reči stranog porekla upotrebljavaju se ortografski znaci jezika primaoca, što je prvi stepen u procesu koji može i duže da traje. Ortografsko prilagođavanje u srpskom jeziku zavisi od toga da li se radi o ćirilicom ili latiničnom pismu i treba da je u skladu sa pravopisnim pravilima (Pešikan, Jerković, & Pižurica, 2010, 171).

U svim udžbenicima koje smo analizirali upotrebljeno je latinično pismo. Kada se radi o ortografskom prilagođavanju, primećene su neujednačenosti koje variraju od autora do autora. Primeri mogu da se podele na neadaptirane reči, adaptirane anglicizme i one kod kojih se javlja paralelna upotreba.

2.1. Neadaptirane reči

Prema *Pravopisu srpskog jezika* (Pešikan i dr., 2010, 171) prilikom preuzimanja reči iz stranih jezika primenjuju se pravila transkripcije. Ako se ne primeni adaptacija ne možemo da govorimo o anglicizmima, nego o engleskim rečima u srpskom jeziku (Prčić, 2005, 12).

Pojava neadaptiranih reči je česta u dnevnoj i popularnoj štampi. To su engleske reči koje nisu prevedene, a nije ponuđeno ni objašnjenje. Po potrebi su stavljene u odgovarajući padež. U tim slučajevima možemo da kažemo da je primenjen metod prepisivanja (Prčić, 2005, 210). Pošto su napisane kao sastavni deo rečenice, stiče se utisak da autor pretpostavlja da su razumljive svim čitaocima. Ponekad su naglašene (navodnicima, štampanjem boldiranim slovima ili u kurzivu) čime se, na neki način, izdvajaju od ostalog dela teksta.

Neprilagođene reči su ortografski u potpunosti preslikane, a to je indikator da se radi o nultoj adaptaciji (Prčić, 2005, 85). Ortografska neadaptiranost odražava se u prisutnosti grafema koje ne postoje u srpskom jeziku:

- w (na primer u *cash flow*, *know-how*);
- y (na primer u *country*, *stand-by credits*; *stand-by sporazum*; *standby akreditivi*);
- dvografemsko obeležavanje konsonanata koje se ne nalazi u srpskom (na primer: *sh* u *cash flow*, *freeshop*, *off shore banking*, *time sharing*; *ch* u *check list*);

- upotreba konsonantske grupe (na primer *bb* u *desk jobber*; *ll* u *call centar*; *ff* u *trade-off*, *off line*, *off shore banking*);
- upotreba vokalske grupe (na primer *ee* u *freeshop*).

Nailazimo na primere dvočlanih spojeva semantičkih jedinica (imenica, glagola, prideva, priloga) koji se kombinuju na nekoliko načina (npr. glagol + predlog – *trade-off* i *stand-by*) i napisane su sa crticom kao i u engleskom. U nekim slučajevima obe reči su neadaptirane (na primer *cash-flow*, *check list*, *off line*, *off shore*, *on line*, *stand-by credits*, *time sharing*), ali ima i primera gde je jedna reč adaptirana, a druga nije (na primer *call centar*, *stand-by akreditiv*).

Naišli smo i na različitu ortografiju jednog termina kod istog autora (na primer *stand-by* i *standby*, ili *off shore banking* i *offshore banking*, *on line* i *onlajn*, *image* i *imidž*, *management* i *menadžment* u istom tekstu), a postoje i primeri gde jedan termin autori pišu na dva načina (*on line* naspram *online*). Neke reči engleskog porekla su adaptirane i ušle su u sastav novih rečnika stranih reči srpskog jezika, međutim u ovim udžbenicima upotrebljene su u neadaptiranom obliku. Primeri: *call centre* je već ustaljen termin *kol centar*, za *checklist* koristi se *ček lista*, *freeshop* je *fri-šop*, *grace period* je *grejs period*, *know-how* je *nouhau*, *public relations* je *pablikrilejšn*, *single* je *singl*.

Iako za neke reči postoji prevod na srpski jezik, neobično je što su upotrebljeni termini na engleskom. Na primer: *corporate* za *zajednički*, *udruženi*; *country* za *zemlja*; *joint venture* za *zajedničko ulaganje*; *terms of trade* za *uslovi razmene*; *trademark* za izraz koji se već duže vreme koristi – *zaštitni znak*.

Ortografska neadaptiranost ne predstavlja nikakvu prepreku prilikom davanja padežnih nastavaka što dovodi do hibridnog, englesko-srpskog, potpuno iskrivljenog načina pisanja. Ponekad se nastavci odvajaju crticom (*cash-flow-om*, *trade-off-a*, *trade-off-om*), a ponekad se samo dodaju na reč (na primer *desk jobberi*, *freeshopova*, *know-howa*), što nije u skladu sa pravopisom.

U nekim udžbenicima nazivi analiza su navedeni na engleskom bez prevoda (na primer „*What if*” analiza”, „*Goal Seeking*” analiza, „*Break Even*” analiza) i bez objašnjenja o kakvoj se analizi radi. U tekstu mogu da se nađu i primeri gde je niz engleskih reči napisan kao sastavni deo rečenice („pogoršanje *terms of trade* na njihovu štetu”, „po principu *’just in time’*”). Očigledno je da su reči samo ubačene u tekst i da se, zapravo, radi o engleskom jeziku u srpskom – što su primeri nulte ortografske adaptacije koji narušavaju pravopis srpskog jezika.

2.2. Adaptirani anglicizmi

S obzirom na to da se radi o novim pojmovima u specijalizovanoj oblasti, nije neobično da se koriste neologizmi, jer je to jedan od načina proširivanja

rečnika. Međutim, prilikom preuzimanja leksičkih ili sintaksičkih jedinica iz jezika davaoca u jezik primalac neizostavnu fazu predstavlja fonološko-grafološka adaptacija, tj. prilagođavanje izgovoru i pismu jezika koji pozajmljuje (Bugarski, 2003, 174). Sadržinska inovacija zahteva da se kod prvog navođenja termina čitaocima ponudi objašnjenje. Sasvim je moguće da su neologizmi iz oblasti ekonomije poznati stručnjacima, ali studenti prve godine, kojima su udžbenici namenjeni, verovatno ne razumeju ove termine.

Može da se pretpostavi da je prosečnom studentu poznato značenje reči *keš*, *haker* i *stajling* s obzirom na to da se radi o anglicizmima koji su svakodnevno prisutni u štampi, elektronskim medijima i u neformalnom govoru. Međutim, to ne može da se kaže za reči kao što su *forfeting* i *kliring*. Naravno, za svaku od njih postoji nešto specifično što treba da se zna da bi u potpunosti mogla da se razume materija. Navodimo primer reči *gep* koju poznavao ci engleskog jezika razumeju, ali nedostaje objašnjenje šta ona znači u bankarskom poslovanju. Ponekad autori u zgradama (odmah iza anglicizma) ponude samo ekvivalent na engleskom jeziku (na primer, kada se radi o *fjučerskim kamatnim stopama* ili o *forwards kamatnim stopama*), ali ne daju prevod. Retki su slučajevi kada je ponuđena definicija i dovoljno koncizno objašnjenje novouvedenog termina (kao na primer u slučaju reči *brifing*). Dolazi i do mešanih izraza, tj. primera u kojima je anglicizam upotrebljen sa rečju na srpskom jeziku čime se dobija novi izraz (na primer *fjučers ugovori*, *fjučerske kamatne stope*, *forwards kamatne stope*, *hedžing instrumenti*, *hedžing transakcije*, *lon poslovi*, *svič poslovi*). U ovim primerima možemo da govorimo i o mešovitim anglicizmima (preoblikovanje jednog dela reči, a prevođenje drugog) (Prčić, 2005, 127).

Za nove realije, nove poslove i usluge koje se pružaju u oblasti bankarstva, osiguranja, ali i za nove veštine i sposobnosti ljudi potrebno je naći/dati odgovarajuće ime u jeziku; ovaj problem prevodioci veoma često rešavaju pozajmljivanjem reči, uz njeno fonološko adaptiranje. U korpusu smo naišli na sledeće primere:

- (1) nove realije/predmeti (*bid-bond* < *BID BOND*; *bilbord* < *BILLBOARD*; *džank bond* < *JUNK BOND*; *faktoring* < *FACTORING*; *fjučers* < *FUTURES*; *forwards* < *FORWARDS*; *gep* < *GAP*);
- (2) nove usluge (*brifing* < *BRIEFING*; *hedžing* < *HEDGING*; *kliring* < *CLEARING*);
- (3) nove pokrete (*konzumerizam* < *CONSUMERISM*);
- (4) nove vidove poslovanja (*lon* < *LOAN*; *svič* < *SWITCH*; *svop* < *SWAP*);
- (5) osobe sa novom veštinom (*haker* < *HACKER*; *deskđober* < *DESK JOBBER*).

Bilo da govorimo o adaptiranosti (Filipović, 1986, 56) ili preoblikovanju (Prčić, 2005, 137) na ortografskom nivou, ova faza uvođenja anglicizama je često prisutna i produktivna. Postoje reči kod kojih su izgovor i grafemski oblik jednaki i u srpskom i u engleskom jeziku. Kod njih adaptiranost nije uočljiva (*bid-bond, fit, input, marketing, top*).

Kod ostalih reči je očigledna ortografska adaptacija gde je primenjena transkripcija prema pravopisu srpskog jezika.

Ortografski i fonetski adaptirane reči

	reč u engleskom	reč u srpskom
cc → k	accumulative	akumulativan
ff → f	effectuate	efektuirati
gg → g	aggregate	agregat
ll → l	allocation eventually	alokacija eventualno
mm → m	communicate	komunicirati
tt → t	attack	atak
pp → p	applying opportune	apliciranje oportunitetan
rr → r	correspond preferred	korespondirati preferiran
ss → s	assembling mission emission demission depressed processual promissory	asembliranje misija emisija demisija depresiran procesualan promisoran
c → k	factoring cartelize custody captive cluster clearing credibility significant	faktoring kartelizovati kastodi keptiv klaster kliring kredibilitet signifikantan
ch → č	switch	svič
j → dž	junk	džank

w → v	forwards owdraft switch	forwards overdraft svič
x → ks	experimentor maximization mix	eksperimentator maksimizacija miks
q → k	quantity	kvantificiranje
g → dž	leverage merging	leveridž merdževanje

2.3. Paralelna upotreba ortografski adaptiranih i neadaptiranih anglicizama

U korpusu se javljaju i primeri u kojima autori nedosledno koriste i adaptirane i neadaptirane oblike reči. Najbolji primer je reč *imidž*, anglicizam koji se smatra stranom, ali prihvaćenom reči (Klajn, Šipka, 2006). Ipak, autori nedosledno pišu ovu reč – i u adaptiranom i neadaptiranom obliku. Na mestima gde je reč pod navodnicima čitalac može da se pita da li se reč koristi u ironičnom smislu, da li autor smatra da reč ne odgovara u potpunosti ovom kontekstu ili je u pitanju nešto treće.

Kod jednog autora ova reč može da se nađe u sledećim oblicima:

(1) „*image*” (neadaptirana, pod navodnicima), (2) „*imagea*” (neadaptirana, pod navodnicima, u padežnom obliku), (3) *image* (neadaptirana, bez navodnika), (4) *imidž* (adaptirana i bez navodnika). Paralelna upotreba prisutna je i kada se radi o rečima *on line* i *onlajn*, *management* i *menadžment*.

Nedosledna primena transkripcije je očigledna i u primeru reči *input* i *output*. Kod prve nije potrebna ortografska adaptacija, dok je na drugu (*output*) potrebno primeniti pravila transkribovanog pisanja.

3. DERIVACIONI MODELI

Osim celih reči (imenica, glagola, prideva, priloga, uzvika) iz engleskog jezika potiču i neki afiksi (Prčić, 2005, 121), koji na različite načine postaju integralni deo srpskog jezika. Razmotrićemo derivacione modele anglicizama i utvrditi koji su tvorbeni modeli produktivni, odnosno koji se iz engleskog jezika, ili preko njega, primenjuju na domaće osnovne ili izvedene reči.

3.1. Prefiksacija

Prefiksacija predstavlja jedan od produktivnih mehanizama za povećavanje rečnika. U udžbenicima se nalaze mnogobrojni primeri latinskih (na primer *intra-*, *multi-*, *bi-*, *supra-*, *sub-* itd.), kao i grčkih (na primer *makro-*, *mezo-*, *mi-*

kro-, *anti-*, *poli-*, *hiper-*, *mono-* itd.) prefiksa koji bogate leksiku našeg jezika. S obzirom na to da ovde istražujemo reči koje su pozajmljene iz engleskog, koncentrisali smo se na one prefikse koji su najverovatnije ušli u srpski putem engleskog jezika. Radi se o prefiksima *re-*, *ko-*, *kontra-*, *infra-*, *inter-*, *de-*, *in-* itd.

Najbrojnije su reči sa prefiksom *re-* (lat. „ponovo”), na primer: *reosiguranje* (od *REINSURANCE*), *restrukturiranje* (od *RESTRUCTURING*), *reafirmacija* (od *REAFFIRMATION*), *redistribucija* (od *REDISTRIBUTION*), *refinansiranje* (od *REFINANCING*), *refundiranje* (od *REFUNDING*), *revalorizacija* (od *REVALORIZATION*), *reprogramiranje* (od *REPROGRAMMING*), *redizajn* (od *REDESIGN*), *redistribucija* (od *REDISTRIBUTION*), *reintegracija* (od *REINTEGRATION*). Isti model tvorbe uz pomoć ovog prefiksa primenjen je i na sledeće primere, ali s izvesnim teškoćama:

- *rekreirati* (od *RECREATE*) - ova reč ima dva značenja: 1. osvežiti, oporaviti, i 2. ponovo stvoriti, pa je bolje upotrebiti drugi prevodni ekvivalent samo s jednim značenjem;
- *reoblikovati* (od *RESHAPE*) - nastalo je od prefiksa *re-* i prevoda osnove *shape*; s obzirom da je prefiks latinskog porekla, a osnova iz srpskog jezika, bez obzira što je reč transparentna, bolje je da se upotrebi reč „preoblikovati”;
- *repozicioniran*, *-a*, *-o* ne postoji u tom obliku u engleskom, a sastoji se od latinskog prefiksa *re-* i engleske reči *POSITION*, što reč čini transparentnom, međutim treba primetiti da se ne nalazi u rečniku novih termina;
- *reeksportan*, *-na*, *-no* sastoji se od latinskog prefiksa *re-* i internacionalne reči *EXPORT*, tako da je reč dovoljno transparentna, što može da bude razlog da se ovaj neologizam zadrži u srpskom jeziku;
- po istom sistemu tvorbe reči nastala je i reč *replasan*, ali ni ona ne može da se nađe u rečniku novih termina.

Drugi prefiks latinskog porekla velike tvorbene produktivnosti je *ko-* (u značenju *zajedno*, *sa*). Reči *korelacija* (od *CORELLATION*) i *kooperacija* (od *COOPERATION*) su stare pozajmljenice. Po istom tvorbenom modelu nastala je i reč *kofinansiranje*, međutim uprkos transparentnosti češće se upotrebljava *sufinansiranje*.

Još jedan prefiks latinskog porekla je lako našao svoj put u nove reči i zamenio već postojeći. Radi se o prefiksu *de-* (što na latinskom ukazuje na odvajanje, uklanjanje, ukidanje). Na primer, kada se radi o reči *definansiranje* (privredne grane), bolje bi odgovarao neki drugi termin. Slično je i u primeru reči *deregulacija* (od engleske reči *DEREGULATE* = ukloniti nadzornu kontrolu vlade nad privredom). U ovom slučaju engleska reč nije prevedena na odgovarajući način, što stvara šum u komunikaciji. Reč *desortiran* sastoji se od latinskog prefiksa

de- i engleske reči *SORT*, što znači „razvrstati”, „sortirati”. Nažalost, reč se odnosi na robu i iz konteksta se ne može jasno zaključiti da li se radi o robi koja nije razvrstana u prostoru (na policama), ili o robi koja nije razvrstana prema veličinama (ne može da se dobije u svakoj veličini).

Latinski prefiks *in-* (lat. *ne*, *bez*) koristi se u nekim primerima, iako je u srpskom jeziku ustaljen prefiks za negaciju *ne-*. Tako imamo reč *insolventnost* od engleske reči *INSOLVENCY* = *nesolventnost* i *insolventni* od engleske reči *INSOLVENT* = *nesolventan* (Simurdić, 2006).

Veoma produktivan prefiks grčkog porekla je *mega-* koji se u srpskom jeziku često nalazi zajedno sa reči „marketing”.

Osim stranih prefiksa moguće je naći i prefiks srpskog jezika ali sa leksičkom tvorbenom osnovom koja je anglicizam. Primer je reč *podmiks*. Značenje prefiksa *pod-* nam je poznato, ali engleska reč *MIX* ima mnoga značenja pa u kontekstu u kojem je upotrebljena sa prefiksom *pod-*, nije dovoljno transparentna i čitalac ne može da zaključi o čemu se radi.

Kada se radi o prefiksima, istina latinskog porekla ali primljenih u srpski putem engleskog jezika, možemo da konstatujemo da postoje sledeći tvorbeni modeli:

a. prefiks (iz engleskog jezika) + imenica/pridev/glagol iz engleskog jezika:

- *desortiran* = prefiks *de-* + *sortirati*
- *reeksportan* = prefiks *re-* + *eksportan*

b. prefiks (iz engleskog jezika) + imenica/pridev/glagol iz srpskog jezika:

- *reoblikovati* = prefiks *re-* + *oblikovati*
- *repozicioniran* = prefiks *re-* + *pozicioniran*

c. prefiks (iz srpskog jezika) + imenica/pridev/particip iz engleskog jezika; primer:

- *podmiks* = *pod-* + *miks*.

S obzirom na to da je prefiksacija veoma produktivan način stvaranja novih reči može se očekivati da će izvestan broj reči, koje smo ovde spomenuli a ne nalaze se u trenutno postojećim izdanjima rečnika, ipak tamo naći svoje mesto što će biti znak da su postale sastavni deo leksičkog fonda srpskog jezika.

3.2. Konflacije

Konflacija je nova reč nastala srastanjem dve (retko tri) reči pri čemu se gubi fonetski i ortografski materijal. Ovako izvedena reč spada u neologizam jer je rezultat tvorbe: ima novi morfološki oblik sa novim značenjem. Načini skraćivanja su raznovrsni, pa tvorbeni proces daje različite rezultate (Stojičić, 2006, 36-42). Ovako nastale reči obično se pišu malim slovima, a ponekad i velikim. Uvek se izgovaraju kao jedna reč.

Čini se da ovaj proces nije jedinstven, ali pažljivim proučavanjem ipak mogu da se uoče izvesne pravilnosti (Plag, 2003, 121). U udžbenicima koje smo analizirali javljaju se konflacije nastale od reči domaćeg porekla ili starije pozajmljenice, na čiju je tvorbu i učestalost mogao da utiče engleski predložak. To su: *inoakumulacija*, *inopoverioci*, *inokreditori*, *inoobaveze*, *inosredstva*, *inodugovi*, *inopartner*, *inoulog*, *inoizvor*. Analiziranjem primera možemo da zaključimo da postoje dve grupe. U jednoj dolazi do spajanja dve reči od kojih je jedna *inostrani* iz opšteg leksičkog fonda srpskog jezika, a druga je reč adaptirana iz engleskog jezika, te dolazi do sledećih konflacija:

- *inostrani* + *akumulacija* → *inoakumulacija*,
- *inostrani* + *kreditor* → *inokreditor*,
- *inostrani* + *partner* → *inopartner*.

Druga grupa se sastoji od reči gde su obe reči iz srpskog jezika:

- *inostrani* + *poverilac* → *inopoverilac*,
- *inostrani* + *obaveza* → *inoobaveza*,
- *inostrana* + *sredstva* → *inosredstva*,
- *inostrani* + *dugovi* → *inodugovi*,
- *inostrani* + *ulog* → *inoulog*,
- *inostrani* + *izvor* → *inoizvor*.

Prilikom prevođenja ovih reči na engleski jezik može se primetiti da je za sve ove termine potrebno upotrebiti englesku reč *FOREIGN*. Nailazimo na primer gde je reč, prema navedenoj podeli, prešla i u drugu fazu, ali se još uvek prilikom pisanja koristi i reč koja je u prvoj fazi adaptacije. To je reč *inokreditor* (u prvoj fazi), tj. *inopoverilac* (pripada drugoj fazi).

Za nekoliko primera postoji više mogućnosti prevođenja na engleski:

- *inoobaveza* = *FOREIGN OBLIGATION* / *FOREIGN DUTY* / *FOREIGN BOND*,
- *inosredstva* = *FOREIGN MEANS* / *FOREIGN ASSETS* / *FOREIGN RESOURCES*,
- *inoulog* = *FOREIGN DEPOSIT* / *FOREIGN INVESTMENT* / *FOREIGN SHARE*.

Moguće je da prefiksoid *ino-* polako pronalazi svoje mesto i primenu u jeziku, pa će se ovakvi primeri sve više naći u dnevnoj štampi, udžbenicima, ali i u praksi, na primer u pisanim dokumentima banaka.

IZVORI

- Bjelica, V. (2005). *Bankarstvo*. Novi Sad: Stylos.
- Leković, B. (2003). *Principi menadžmenta*. Subotica: Ekonomski fakultet.
- Ostojić, S. (2007). *Osiguranje i upravljanje rizicima*. Beograd: Data status.
- Vasiljev, S. (2006). *Marketing*. Novi Sad: Prometej.

REČNICI

- Collins English Dictionary*, 3rd edition (1992). Glasgow: HarperCollins Publishers.
Longman Dictionary of Contemporary English (2003). London: Longman Group Limited.
Simurdić, B. (2006). *Rečnik bankarstva i finansija*. Beograd: „Žarko Albulj”.
Stevenson, A. (ed.). *Shorter Oxford English Dictionary* (2007). Oxford: Oxford University Press.
Vasić, V., Prčić, T., Nejgebauer, G. (2001). *Rečnik novijih anglicizama*. Novi Sad: Zmaj.
Webster's Third New International Dictionary (2002). Chicago: Merriam-Webster.

*

- Клајн, И. (1992). *Речник нових речи*. Нови Сад: Матица српска.
Клајн, И., Шипка, М. (2006). *Велики речник страних речи и израза*. Нови Сад: Прометеј
Речник српскохрватског књижевног језика (2007). Нови Сад: Матица српска.

LITERATURA

- Bugarski, R. (2003). *Uvod u opštu lingvistiku*. Beograd: Čigoja štampa – XX vek.
Filipović, R. (1986). *Teorija jezika u kontaktu*. Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti – Školska knjiga.
Plag, I. (2003). *Word-Formation in English*. Cambridge: Cambridge University Press
Prčić, T. (2005). *Engleski u srpskom*. Novi Sad: Zmaj.
Savić, S. (1984). Principi stvaranja neologizama u srpskohrvatskom jeziku. U: Jerković, J. (Ur.) (1984). *Leksikografija i leksikologija*. Novi Sad/Beograd: Matica srpska, Institut za srpskohrvatski jezik.
Stojičić, V. (2006). *Morfološki postupci u tvorbi neologizama u engleskom jeziku*. Niš: Filozofski fakultet.

*

- Ињац, Г. (2003). Неологизми у српској компјутерској терминологији. *Прилози проучавању језика* 34: 137–161. Нови Сад: Филозофски факултет.
Пешикан, М. Јерковић, Ј., Пижурица М. (2010). *Правопис српскога језика*. Нови Сад: Матица српска.

ANGLICISMS IN UNIVERSITY TEXTBOOKS IN THE FIELD OF ECONOMY

Summary

The Serbian language has been influenced by the English language in the last two decades. The obvious evidence is numerous anglicisms found in the vocabulary in all areas of life, including the language used in university text books.

In the research carried out on four university text books used for students at the Faculty of Economics we wanted to see what these particular influences were. We analyzed the examples of terms that are derived from the English language, or via this language that have entered into Serbian.

The examples we found can be divided according to the level of adaptation: if spelling rules of Serbian language have not been applied, we talk about zero adaptation. If spelling rules are more or less applied, we talk about anglicisms. Some words are used both in adapted and unadapted forms, but no explanation can be given as to why. In the cases where domestic terms exist anglicism may not be justified, and the use of home terms is encouraged.

Regarding word-formation processes it can be concluded that in this terminology the Serbian language has been influenced by prefixation: a model used in English that was applied even in cases where a domestic prefix had already existed. Blendings are also not rare, but a strict rule in this word-formation process cannot be detected.

Key words: anglicism, terms, terminology, Serbian, English.